

2.3.2026

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Asia: Hallituksen esitys alkoholilain muuttamisesta (HE 131/2025 vp)

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on päättänyt kokouksessaan 19.2.2026 julkistaa komission ja sosiaali- ja terveysministeriön välillä käytyihin neuvotteluihin liittyvät asiakirjat. Neuvotteluissa käsitellään alkoholin etämyyntiä ja Suomen kaavailemia muutoksia alkoholilakiin etämyynnin selkeyttämiseksi.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on varannut Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:lle (*jäljempänä MaRa*) mahdollisuuden täydentää 18.2.2026 annettua lausuntoa 6.3. mennessä.

MaRa toteaa lausuntonaan seuraavaa:

1. Etämyytävien alkoholijuomien alkoholipitoisuus

Komission ja Suomen edustajien tapaamisesta 16.11.2022 laaditun muistion mukaan Suomen edustajat toivat tapaamisessa esille, että Suomen uudessa järjestelmässä matkustajatuontia ei rajoitettaisi ja laissa määriteltäisiin selkeästi etämyynti ja etäosto. Kaikkien alkoholijuomien etäosto muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin sallittaisiin. Enintään 2,8 prosenttisten alkoholijuomien etämyynti sallittaisiin, 2,8–5,5 prosenttisten alkoholijuomien etämyynti toisesta EU-maasta sallittaisiin ilmoitusmenettelyllä ja yli 5,5 prosenttisten alkoholijuomien etämyynti olisi kiellettyä (rajattu monopoliin).

Muistion mukaan komission edustajat ilmaisivat tyytyväisyytensä ehdotuksen suuntaan sekä valmiutensa jatkaa yhteistyötä Suomen viranomaisten kanssa vireillä olevien oikeudellisten ja käytännön kysymysten osalta tasapainoisen ratkaisun löytämiseksi.

MaRa toteaa, että neuvottelumuistio ei muodosta komission virallista tai lopullista kantaa etämyyntiasiaan. Komissio muodostaa etämyyntiä koskevaan lainsäädäntöesitykseen kantansa notifikaatioprosessissa.

Suomi on notifioidut komissiolle hallituksen esityksen (HE 131/2025 vp) sisältöisen etämyyntisääntelyn, jonka mukaan kuluttaja voi etämyyntimenettelyssä ostaa toisesta EU/ETA-maasta enintään 80 prosenttista alkoholijuomaa. Komissiolla ei ole ollut huomautettava tähän esitykseen.

Suomen kokeneet EU-oikeuden professorit Petri Kuoppamäki ja Juha Rautio ovat antaneet lausuntonsa hallituksen esityksestä eduskunnan talousvaliokunnalle.

Kuoppamäki on lausunnossa käsitellyt Alkon ulkopuolella Suomessa myytävien alkoholijuomien alkoholipitoisuuden rajoittamista ja todennut, että Alkon monopoli ei riitä perusteeksi etämyynnin rajoittamiselle vastaavin tavoin muista EU-maista (lausunnon sivu 8).¹

Professori Rautio toteaa lausunnossaan (sivu 4), että katson olevan EU-oikeuden vastaista, mikäli säädettäisiin niin, että etämyynti on sallittua vain alle 8 tilavuusprosenttisen alkoholin osalta, mikä rinnastuisi siihen, miten vähittäismyynti on nykyisin sallittu miedoimmille alkoholituotteille Suomessa. Tällaista rajausta ei ole missään EU-oikeudellisessa lähteessä ja se vesittäisi SEUT 34 artiklaan perustuvan tavaroiden vapaan liikkuvuuden etämyynnissä, jossa esimerkiksi tavanomaiset viinit jäisivät tällä kansallisella järjestelyllä etämyynnin ulkopuolelle. Siksi on perusteltua, ettei tällaisia rajoja ole lakiesityksessä esitetty, vaan esityksessä todetaan yksiselitteisesti, että "yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien rajat ylittävä etämyynti Suomeen on sallittua".²

MaRa katsoo, että etämyynti EU-/ETA-maista tulee selkeyttää alkoholilaissa sallituksi. MaRan näkemyksen mukaan kansallisen vähittäismyyntimonopolin perusteella etämyytävien alkoholijuomien prosentti-rajaa ei voida rajoittaa EU-oikeuden asettamat reunaehdot huomioiden.

Koska enintään 80 prosenttisten alkoholijuomien etämyynti toisista EU- ja ETA-maista sallitaan, alkoholimonopolin ylläpitämiselle Suomessa ei ole enää perusteita.

MaRa katsoo, että alkoholimonopoli Suomessa tulee purkaa. MaRa esittää, että ravintoloille annetaan oikeus viinien ulosmyyntiin. Myös pienvalmistajien ulosmyyntioikeutta tulee kiirehtiä.

2. Alkoholitoimituksia koskevasta sääntelystä

MaRa toteaa, että EU- ja ETA-maista etämyyntimenettelyssä ostettavien alkoholijuomien toimitus Suomessa edellyttää toimituslupaa vastaavalla tavalla kuin kotimaasta ostettujen alkoholijuomien toimitus. Sääntely on tältä osin tasapuolista.

Alkoholijuomien toimitusluvan haltijan tulee huolehtia siitä, että alkoholijuomia ei luovuteta alaikäisille eikä päihtyneille ja laatia omavalvontasuunnitelma kieltojen noudattamisen varmistamiseksi.

¹ <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2025-AK-46062.pdf>

² <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2025-AK-46194.pdf>

Omavalvontasuunnitelman sisällöstä säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Sosiaali- ja terveysministeriö on osallistanut kuulemistilaisuuksin ja lausuntokierroksin valvovat viranomaiset ja alkoholielinkeinon edustajat asetusten ja omavalvontasuunnitelmaa koskevia säännöksiä valmisteluun.³

Vastaavasti kuten vähittäismyynnissä ja anniskelussa myös toimituksissa tulisi tarvittaessa tarkastaa vastaanottajan ikä henkilökortista, ajokortista tai passista. Iän todistaminen olisi tarpeen erityisesti tilanteissa, joissa alkoholijuoman vastaanottaja on nuori (HE 131/2025 vp 40 § yksityiskohtaiset perustelut). Sosiaali- ja terveysministeriön asetusluonnoksen mukaan omavalvontasuunnitelmassa on oltava muun muassa selvitys siitä, miten toimitaan tilanteissa, joissa on kieltäydyttävä luovuttamasta alkoholijuomia sekä selvitys ikärajavallvonnan toteuttamisesta toiminnassa.

Nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys on olennaisesti parempi kuin aiempi erittäin byrokraattinen esitys (HE 173/2024 vp). Aiempaan esitykseen sisältynyt sääntely todennettavasta ikärajavallvonasta olisi velvoittanut tarkistamaan iän henkilötodistuksista kaikilta alkoholijuomien vastaanottajilta, myös vanhuksilta, ja säilömään alkoholijuomia vastaanottavien ihmisten henkilötietoja kahden vuoden ajan. Sääntely olisi tehnyt toimituksista niin raskasta ja byrokraattista, että varsinkin pienet toimijat, kuten ravintolat, jättäisivät toimitusluvan hakematta eivätkä pystyisi itse toimittamaan alkoholijuomia asiakkailleen.

MaRa kiittää hallitusta siitä, että nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen sääntely mahdollistaa sen, että myös ravintolat voivat hankkia toimitusluvan ja kuljettaa alkoholijuomia asiakkailleen ruokailausten yhteydessä.

Kunnioittavasti,

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Kai Massa
lakiasianjohtaja

Veli-Matti Aittoniemi
lakimies

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualan elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyhtiöitä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvia, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 3 100 jäsentä, joilla on 8 000 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.

³ <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=9486e115-df9c-43cf-9cfc-9d5647ca9ff4>